

Ön Ergenlerin Umut Düzeylerinin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi

Investigation of Hope Levels of Early Adolescents in terms of Parenting Styles

Ali Karababa

Öz. Bu çalışmanın amacı ön ergenlerde ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 680 (340 ön ergen, 340 ebeveyn) katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda çalışma ilişkisel tarama modeli çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Çocuklarda Umut Ölçeği ve Çok Boyutlu Ebeveynlik Stilleri Değerlendirme Ölçeği (Ebeveyn Formu) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma sonucu umudun proaktif ebeveynlik, olumlu pekiştirme, samimi ilişki ve destekleyici yaklaşım ebeveynlik stilleri ile pozitif yönde; düşmanlık, düşük kontrol ve fiziksel kontrol ebeveynlik stilleri ile ise negatif yönde anlamlı ilişki içinde olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler. Ebeveynlik stilleri, umut, ön ergenlik

Abstract. The aim of the study was to examine the relationship between parenting styles and hope among early adolescents. The study group of the research consists of 680 participants (340 early adolescents, 340 their parents). In line with purpose of the research, the study was conducted by descriptive model. In the study, the scales of The Children's Hope Scale and The Multidimensional Assessment of Parenting Scale (Parent Version) were used as instrument. The findings of the study showed that hope was positively associated with parenting styles of proactive parenting, positive reinforcement, warmth, and supportiveness; it was negatively associated with parenting styles of hostility, lax control and physical control among early adolescents.

Keywords. Parenting style, hope, early adolescence

Ali Karababa

Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Uşak, Türkiye
e-mail: karababa_ali@hotmail.com

Geliş/Received: 21 Kasım 2018/November, 21, 2018

Düzeltilme/Revision: 23 Aralık 2018/December, 21, 2018

Kabul/Accepted: 28 Aralık 2018/ December, 28, 2018

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association

Ön ergenlik dönemi erinlik değişimleri, sosyal ilginin ve yönelimin değişmesi, bilişsel yapıdaki değişimler, ilkokuldan ortaokula geçişle birlikte ortaya çıkan eğitimsel farklılaşmalar gibi değişimleri içeren bireyler için zorlayıcı bir geçiş sürecidir. Bu süreçte madde kullanımı, davranış problemleri gibi yaşantılara bireylerin daha savunmasız olması; kaygı, stres, depresyon gibi olumsuz duygusal yoğunlukların artması ve kişisel beklentiler ile ailenin ve toplumun beklentilerinin çatışması eklenince süreç hem birey hem de ebeveynler açısından daha da zorlayıcı olabilmektedir (Santrock, 2012). Değişimlerin birey üzerindeki yıkıcı etkilerinin ortadan kalkmasında ve dönemin sağlıklı bir şekilde atlatılmasında ön ergenlerin psikolojik olarak dayanıklılık düzeyleri önemlidir (Eskin, 2011). Bireyin sahip olduğu psikolojik gücü yansıtan pozitif psikoloji yapılarından biri umut kavramıdır. Bilişsel-motivasyonel bir sistem olarak tanımlanan umut sistemi üç boyuttan oluşur. Öncelikle bireyin kişisel olarak değerli amaçlara sahip olması; daha sonra bu amaçlara ulaşmak için stratejiler üretmeye yönelik algılanan yetenek; son olarak ise amacı takip etme sürecinde bu stratejileri uygulama motivasyonunu içerir (Snyder, 2002). Umud öz-yeterlilik, iyimserlik, iraksak düşünme gibi iyi oluşun diğer pozitif göstergeleri ile yakından ilişkilidir (Snyder, McDermott, Cook ve Rapoff, 2002; Tennen, Affleck ve Tennen, 2002). Ayrıca, araştırmalar çocuk ve ergenlerde yüksek umud düzeyinin pozitif zihinsel ve fiziksel sağlık ve olumlu kişilerarası ilişkilere olumlu yönde katkı sağladığını göstermiştir (Marques ve Lopez, 2014). Bu katkısının yanında, umud olumsuz yaşantıların bireyde neden olabilecek olası psikolojik ve fiziksel sonuçlarının etkisini azaltma ve ortadan kaldırma rolünü üstlenerek bir anlamda önleyici/tampon olarak da hizmet edebilmektedir. Valle, Huebner ve Suldo (2006) tarafından ortaokul ve lise öğrencilerinde gerçekleştirilen bir çalışmada; yüksek düzey umudun düşük düzey dışa yönelim sorunlarının bir yordayıcısı olduğu ve dışa yönelim sorunlarının gelecekteki artışlarına karşı psikolojik bir güç olarak tampon görevi üstlendiği görülmüştür. Ayrıca, umudun bu rolünü; ön ergenlerde gerçekleştirilen bir çalışmada depresyonun kendine zarar verme davranışına karşı (Jiang, Ren, Liang ve You, 2018); yaşları 8 ile 13 arasında değişen katılımcı grubunda gerçekleşen çalışmada bağımsızlık verme ebeveynlik stiline depresyon üzerindeki etkisinde (Chai, Kwok ve Gu, 2018); ergenler ile gerçekleştirilen bir çalışmada ise ruminasyonun depresif belirtilerine karşı (Geiger ve Kwon, 2010) görmekteyiz.

Kökleri bebeklik dönemine dayanan umudun temel öncülleri üzerine çalışmalar gerçekleştiren Snyder (2000) bireyin çevresi ile ilişkilerini ve stresli yaşam olaylarını içeren çevresel yapının umudun gelişimini etkilediğini ifade etmiştir. Snyder'a (2000) göre bireyin umud düzeyinin gelişmesine katkı sağlayan en önemli faktör ev çevresidir özellikle de çocuk aile iletişimi ve etkileşimi. Aile bireylerin çok yönlü gelişiminde

merkezi bir öneme sahiptir (Santrock, 2014). Çocukların ve ergenlerin gelişimsel sonuçlarında aile geçmişine odaklanan çalışmalar psikoloji alanında her zaman dikkate değer bir şekilde güncelliğini korumuştur. Çocukların ve ergenlerin farklı gelişim durumlarındaki sahip oldukları potansiyelleri ile aile geçmişi değişkenleri arasındaki anlamlı ilişkilerin ampirik kanıtları alan yazında görülmektedir (Sümer, Gündoğdu-Aktürk ve Helvacı, 2010). Ebeveyn-çocuk etkileşimi, ebeveyne ilişkin özellikler, kültürel etkiler, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi (SED), kardeş sayısı, doğum sırası gibi birçok faktörün ortaya çıkardığı aile psikolojik atmosferi bireyin fiziksel ve psikolojik gelişiminde belirleyici bir rol oynar (Çap, 2017; Çelikten, 2017; Yeşilyaprak, 1993). Psikolojik atmosferi oluşturan en önemli aile geçmişi değişkenlerinden biri ebeveynlik stilleridir. Ebeveynlik stilleri bireylerin bilişsel, duygusal, sosyal, fiziksel, eğitimsel ve nihayetinde kişilik gelişimlerine yön veren bir rol üstlenmektedir (Baumrind, 1971; Schaefer, 1959). Literatür incelendiğinde, ebeveynlerin tutum ve davranışları ile çocukların gelişim özellikleri arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar iki değişken arasında yüksek düzeyde anlamlı korelasyon bulgusu elde etmiştir (Li ve Xie, 2017; Majumder, 2016; Pekyürek, 2018). Sümer ve arkadaşları (2010) ebeveyn tutum ve davranışlarına ilişkin Türk kültüründe gerçekleştirilen 34 çalışmayı incelemiş ve ebeveynlerin farklı tutum, davranış ve uygulamaları çocuklarının farklı yönlerde gelişim izlemelerine neden olduğu bulgusunu elde etmişlerdir. Ebeveynlerin çocuklarının gelişimsel sonuçları üzerindeki etkisi sadece Türk kültüründe değil her toplumda kendini gösteren bir durumdur (Pinquart, 2017).

Snyder (2000) bağlanma teorisi ile de ilişkili olarak bebek ile bakım veren kişi arasındaki bağın, bilişsel-motivasyonel bir yapıya sahip olan umut sisteminin gelişimindeki önemini vurgular. Bu bağlamda, farklı kültürlerdeki ve yaş gruplarındaki çalışmalar dikkate alındığında, umudun güvenli bağlanma stili ile pozitif yönlü; kaçınan, kaygılı bağlanma stilleri ile ise negatif yönlü ilişki içinde olduğu görülmektedir (Blake ve Norton, 2014; Cihangir-Çankaya ve Canbulat, 2017). Bununla birlikte, farklı toplumlarda gerçekleştirilen çalışmalar umut düzeyinde yordayıcı etkiye sahip diğer bir ailesel faktörün ebeveynlik stilleri olduğunu ve bağlanma çeşitlerinde olduğu gibi umudun farklı ebeveynlik stilleri ile farklı yönde anlamlı ilişki içinde olduğunu göstermiştir (Heaven ve Ciarrochi, 2008; Kumar, Sharma ve Hooda, 2012). Ebeveynlerin bireysel özellikleri ve sahip olduğu kaynaklar, çocuğun kişisel özellikleri ve son olarak ise bağlamsal stres ve destek kaynakları olmak üzere üç faktör ebeveynlik stiline oluşmasında belirleyici konumdadır (Belsky, 1984). Buna bağlı olarak alan yazında başlarda ebeveynlik stillerinin demokratik, otoriter ve izin verici olmak üzere üç boyutta kavramsallaştırıldığı görülmektedir (Baumrind, 1971, 1991). Bu bakış açısı temelinde

daha sonraki araştırmacılar disiplin ve kabul olarak adlandırılan iki temel boyutun keşişmesinden ortaya çıkan; demokratik, otoriter, izin verici ve ihmalkar olmak üzere dört boyutlu bir yapı sunulmuştur (Darling ve Steinberg, 1993; Mccoby ve Martin, 1983). Bahsedilen teorik kavramsallaştırma ve ölçme araçlarının dışında, ebeveyn davranışının karmaşık modelini formüle eden ve ebeveynlik araştırmalarını sentezleyen araştırmacılardan biri de Schaefer'dir (1959). Schaefer, kontrole karşı özerklik ve düşmanlığa karşı sevgi olmak üzere iki bölge alanı ile ebeveynlik stillerinin hiyerarşik modelini alan yazına kazandırmıştır. Schaefer'ın (1959) kavramsallaştırması ışığında, Parent ve Forehand (2017) proaktif ebeveynlik, olumlu pekiştirme, samimi ilişki ve destekleyici yaklaşım olmak üzere dört boyutu barındıran kapsamlı olumlu ebeveynlik ve fiziksel kontrol, düşük kontrol ve düşmanlık boyutlarını içeren kapsamlı olumsuz ebeveynlik boyutu olarak iki ana bant üzerinde olmak üzere yedi faktörlü bir yapı geliştirmişlerdir. *Proaktif ebeveynlik*, sezilen zorlukların veya yaşanabilecek olası çatışmaların önlenmesine yönelik çocuk merkezli uygun tepkiler ile ilişkilidir. *Olumlu pekiştirme*, çocuğun sorumluluğunu yerine getirmesi durumunda veya herhangi bir olumlu davranışından sonra övgü, tebrik gibi onay göstergelerini içeren ebeveynlik boyutudur. *Samimi ilişki* boyutu sevgi, şefkat ve düşkünlük göstergelerini içerir. *Destekleyici yaklaşım* ise ebeveynlerin çocuğa yönelik sergilediği ilgiyi, çocuğun fikirlerine ve düşüncelerine açıklığını ve pozitif iletişimi cesaretlendirme tutum ve davranışlarının düzeyini değerlendirir. *Düşmanlık* boyutu ebeveyn merkezli ve aşırı kontrolcü olan elverişsiz ebeveynliği ve tartışma, tehdit ve bağırma gibi zorlayıcı süreçleri içeren sertliği ve etkisiz disiplinlik ve sınırlılık davranışlarını kapsar. *Fiziksel kontrol*, öfke ve hayal kırıklığının dışında hem genel hem de spesifik olarak fiziksel disiplini yansıtır. *Düşük kontrol* boyutu ise ebeveynlerin çocukları üzerindeki kontrol yokluğunu veya çocuklarına izin verici bir tutum ve davranış içinde olmasını ifade eder (Parent ve Forehand, 2017).

Ön ergenlik gelişim dönemi içerdiği çok yönlü değişimler ile bireyler açısından zorlu bir dönemdir (Santrock, 2012). Bireylerin sahip olduğu psikolojik dayanıklılık düzeyi dönemin sağlıklı bir şekilde atlatılıp atlatılmayacağına önemli iken; diğer taraftan bu dönemdeki yaşantılar da psikolojik güç düzeyinde etkili olabilmektedir. Bireylerin kişisel açıdan değerli hedeflere sahip olmaları önemli bir psikolojik dayanıklılık göstergesidir (Eskin, 2011). Amaçlara sahip olan birey yaşama daha sıkı tutunur, gelecek yönelimi artar ve kişisel yaşam zamanını yapılandırabilir (Maluccio, 2002). Ergenlik ayrıca bireylerin gelecek planlarının ve temel yaşam kararlarının açıklığa kavuşmaya başladığı bir dönemdir (Santrock, 2012). Bireylerin bilişsel ve motivasyonel olarak amaçlarına ve kararlarına bağlılık düzeyinde aile bir role sahiptir (Mahon ve Yarcheski, 2017). Ailenin rolünün daha ayrıntılı olarak tespit edilmesi gelecek araştırmalara ve bireylerin psikolojik

dayanıklılıklarının geliştirilmesine yönelik uygulama çalışmalarına rehberlik edeceği beklenmektedir. Ayrıca umut kavramının ele alındığı çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda daha çok umudun yordayıcı bir değişken olarak kavramsallaştırıldığı dikkati çekmektedir. Bu çalışmada umut düzeyinde rol oynayabilecek değişkenlerin tespit edilmesine dönük olması çalışmanın güçlü bir yönü olarak değerlendirilebilir. Alan yazın farklı ebeveynlik stillerinin kültürel bağlamda bireyler üzerindeki sonuçlarının değişebileceğini göstermiştir (Steinberg, Lamborn, Darling, Mounts ve Dornbush, 1994). Örneğin, Türk ve Asya gibi toplulukçu kültürlerin (collectivist) aksine Batılı bireyci kültürlerde (individualist) ebeveynlerin çocuklarını aşırı koruma davranışı olumsuz olarak algılandığı için bu tarz bir ebeveynlik yaklaşımının bireyler üzerindeki etkisi olumsuzdur (Sümer vd., 2010). Türkiye'deki alan yazın incelendiğinde ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan Türk kültürü bağlamında birey üzerinde yıkıcı bir etkiye sahip olabilecek çok yönlü değişimlerin yaşandığı bir dönemde psikolojik bir güç olarak tanımlanan umut yapısı üzerinde ebeveynlik stillerinin rolünün incelenmesi çalışmanın önemli bir yönü olarak görülmektedir. Bu doğrultuda, bu çalışmada ön ergenlerde ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırma ilişkisel tarama modeli ışığında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 340 ön ergen ve 340 ebeveyn olmak üzere toplam 680 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmanın ön ergen grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Denizli'de bir ortaokula devam eden ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden yaşları 10 ile 14 arasında değişen 340 (184 kız- 156 erkek) ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 11.93'tür. Çalışma grubunda 89 (%26.2) 5. sınıf, 91 (%26.8) 6. sınıf, 96 (%28.2) 7. sınıf ve 64 (%18.8) 8. sınıf öğrencisi yer almaktadır. Çalışmanın ebeveyn katılımcı grubunu 240 anne ve 100 baba olmak üzere çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ve yaşları 30 ile 55 arasında değişen ön ergenlerin toplam 340 anne veya babası oluşturmuştur. Ebeveyn katılımcıların yaş ortalaması 40.06'dır. Ebeveyn katılımcıların; 52'si (%15.3) ilkokul, 56'sı (%16.5) ortaokul, 139'u (%40.9) lise ve 93'ü (%27.4) ise üniversite ve üstü eğitim aldığını bildirmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çocuklarda Umud Ölçeği. Ön ergen katılımcı grubunun umud düzeylerinin belirlenmesinde Snyder ve arkadaşları (1997) tarafından geliştirilen ve Atik ve Kemer (2009) tarafından uyarlama çalışması gerçekleştirilen Çocuklarda Umud Ölçeği'nden yararlanılmıştır. Ölçek amaca ulaşma yolları (3 madde) ve amaca güdülenme (3 madde) olmak üzere iki alt boyut ve toplam 6 maddeden oluşmaktadır. 6'lı likert tipinde olan ölçekten alınabilecek en düşük puan 6 iken en yüksek puan 36'dır. Uyarlama çalışmasında da önerildiği üzere katılımcıların umud düzeylerinin belirlenmesinde mevcut araştırmada ölçeğin toplam puanı kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen puanların düzeyi yükselmesi bireylerin umud düzeylerinin yükselmesine; ölçek puanlarının düşmesi ise umud düzeyinin düştüğüne işaret etmektedir. Ölçeğin uyarlama çalışmasında, faktör yükleri .33 ile .72 arasında değişen ve toplam varyansın %58'ini açıklayan iki faktörlü yapı elde edilmiştir. Uyarlama çalışmasında, doğrulayıcı faktör analizi sonucu hem iki faktörlü ($\chi^2 = 21.74$, $\chi^2 /sd = 2.72$, RMSEA= .05, S-RMR= .03, GFI= .99, CFI= .99, AGFI= .98) hem de tek faktörlü ($\chi^2 = 33.56$, $\chi^2 /sd = 3.73$, RMSEA= .06, S-RMR= .03, GFI= .99, CFI= .98, AGFI= .97) olarak ölçeğin iyi uyum indekslerine sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca, Atik ve Kemer (2009) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışmasındaki güvenilirlik değerleri Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının .74 ve test-tekrar test katsayısının ise .57 olarak hesaplandığı görülmüştür. Mevcut araştırmada ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .82 olarak hesaplanmıştır.

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stilleri Değerlendirme Ölçeği (Ebeveyn Formu). Mevcut araştırmadaki ebeveyn katılımcıların ebeveynlik stillerinin belirlenmesine dönük olarak Parent ve Forehand (2017) tarafından geliştirilen ve Karababa (Baskıda) tarafından uyarlama çalışması gerçekleştirilen Çok Boyutlu Ebeveynlik Stilleri Değerlendirme Ölçeği (Ebeveyn Formu) kullanılmıştır. Ölçek 34 madde ve yedi alt boyuttan oluşmaktadır: 1. Proaktif ebeveynlik (6 madde), 2. Olumlu pekiştirme (4 madde), 3. Samimi ilişki (3 madde), 4. Destekleyici yaklaşım (3 madde), 5. Düşmanlık (7 madde), 6. Düşük kontrol (7 madde) ve 7. Fiziksel kontrol (4 madde). Ölçek, kapsamlı olumlu ebeveynlik (proaktif ebeveynlik, olumlu pekiştirme, samimi ilişki ve destekleyici yaklaşım) ve kapsamlı olumsuz ebeveynlik (düşmanlık, düşük kontrol ve fiziksel kontrol) olmak üzere iki boyutta da toplam puanlar hesaplanarak değerlendirilebilmektedir. Ölçek 5'li Likert derecelendirme anahtarı (1. Hiçbir zaman, 5. Her zaman) ile yapılandırılmaktadır ve ters puanlanan bir madde bulunmamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında Cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarına baktığımızda; proaktif ebeveynlik .80, olumlu pekiştirme .83, samimi ilişki .83, destekleyici yaklaşım

.77, düşmanlık .85, düşük kontrol .85, fiziksel kontrol .91, kapsamlı olumlu ebeveynlik boyutu .90 ve kapsamlı olumsuz ebeveynlik boyutu .88 olduğu görülmektedir. Ölçeğin iki hafta ara gerçekleştirilen test-tekrar test güvenilirlik katsayıları proaktif ebeveynlik .88, olumlu pekiştirme .84, samimi ilişki .90, destekleyici yaklaşım .81, düşmanlık .91, düşük kontrol .91 ve fiziksel kontrol .91 olarak hesaplanmıştır. Mevcut çalışmada, alt boyutlara ilişkin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları proaktif ebeveynlik .79, olumlu pekiştirme .80, samimi ilişki .86, destekleyici yaklaşım .82, düşmanlık .84, düşük kontrol .80 ve fiziksel kontrol ise .88'dir.

İşlem

Araştırma kapsamındaki veri seti 2017-2018 eğitim-öğretim yılında, gönüllülük esası temelinde ortaokula devam ön ergenler ve onların ebeveynlerinden elde edilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından toplanmıştır. Verilerin analiz sürecinde SPSS 23.0 programı kullanılmıştır. Umut ile ebeveynlik stilleri arasındaki ilişki düzeylerinin belirlenmesinde Pearson Korelasyon katsayısı ve bağımsız değişkenin (ebeveynlik stilleri) bağımlı değişkeni (umut) yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla ise çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın amacı doğrultusunda, çalışmada incelenen değişkenler arasındaki korelasyon değerleri ve bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki yordayıcı etkisini gösteren analiz sonuçları bu bölümde verilmiştir.

Tablo 1. Ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki ilişkileri gösteren korelasyon değerleri

Değişkenler	Umut	Ort.	Ss	Bas.	Çarp.
Umut	-	29.95	4.71	.87	.99
Proaktif Ebeveynlik	.17**	24.76	4.44	.33	-.79
Olumlu Pekiştirme	.21**	17.21	3.22	1.52	-1.30
Destekleyici Yaklaşım	.33**	13.64	4.06	1.59	-1.11
Samimi İlişki	.27**	13.07	2.11	.11	-1.00
Düşmanlık	-.31**	13.44	4.63	.49	.65
Düşük Kontrol	-.21**	12.97	5.06	1.44	1.05
Fiziksel Kontrol	-.32**	4.93	1.06	1.12	1.91

**p < .01, *p < .05

Araştırmadaki değişkenlere ilişkin basıklık ve çarpıklık katsayıları değerlerinin +2 ile -2 arasında olduğu dikkate alındığında; tüm değişkenlerin normal bir dağılıma sahip olduğu söylenebilir. Tablo 1.'deki değişkenler arası korelasyon sonuçları göz önünde bulundurulduğunda, umudun proaktif ebeveynlik ($r = .17, p < .01$), olumlu pekiştirme ($r = .21, p < .01$), samimi ilişki ($r = .27, p < .01$) ve destekleyici yaklaşım ($r = .33, p < .01$) ebeveynlik stilleri ile ise pozitif yönde; düşmanlık ($r = -.31, p < .01$), düşük kontrol ($r = -.21, p < .01$) ve fiziksel kontrol ($r = -.32, p < .01$) ebeveynlik stilleri ile ise negatif yönde anlamlı ilişki içinde olduğu görülmüştür.

Tablo 2.Ebeveynlik stillerinin umudu yordamasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonucu

Yordanan Değişken	Yordayıcı Değişkenler	B	Stan. Hata	β	t	İkili r	Kısmi r	Tol.	VIF	Regresyon Sonucu
Umut	Proaktif Ebeveynlik	-.01	.06	-.01	-.126	.17	-.01	.784	1.275	F= 11.401** R= .44 R ² = .194 Durbin W.= 1.887
	Olumlu Pekiştirme	.10	.08	.07	1.151	.21	.06	.767	1.304	
	Destekleyici Yaklaşım	.32	.14	.14	2.281*	.33	.12	.626	1.598	
	Samimi İlişki	.22	.13	.10	1.736	.27	.10	.738	1.355	
	Düşmanlık	-.14	.06	-.13	-2.267*	-.31	-.12	.698	1.432	
	Düşük Kontrol	-.11	.05	-.12	-2.259*	-.21	-.12	.921	1.085	
	Fiziksel Kontrol	-.30	.14	-.13	-2.129*	-.32	-.12	.644	1.553	

**p < .01, *p < .05

Araştırmada regresyon eşitliğine ilişkin varsayımların karşılanıp karşılanmadığı incelenmiştir. Umut ve ebeveynlik stilleri değişkenlerine ilişkin tolerans değerlerinin .63 ile .92; varyans artış faktörü (VIF) değerlerinin ise 1.09 ile 1.60 arasında değişmekte olduğu görülmüştür. Değerler göz önünde bulundurulduğunda, tolerans değerlerinin .20'den büyük olması; VIF değerlerinin ise 10'dan küçük olduğu dikkate alındığında koşulların sağlandığı söylenebilir (Büyüköztürk, 2009). Ayrıca, Durbin-

Watson (1.887) test sonucu göz önüne alındığında modelde otokorelasyon olmadığı söylenebilir.

Tablo 2.'deki analiz sonuçları göz önünde bulundurulduğunda, ebeveynlik stillerinin umudun anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve umuda ilişkin toplam varyansın yaklaşık olarak %19'unu açıkladığı görülmüştür ($R=.44$, $R^2=.194$, $F_{(1-315)}= 11.401$, $p<.01$). Regresyon katsayısı ve t değerleri incelendiğinde, umut ile destekleyici yaklaşım arasında pozitif; düşmanlık, düşük kontrol ve fiziksel kontrol ebeveynlik stilleri arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Ayrıca, araştırma bulgularında proaktif ebeveynlik, olumlu pekiştirme ve samimi ilişki ebeveynlik stillerinin umudun anlamlı yordayıcıları olmadığı görülmüştür.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı ön ergenlerde ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma bulgusu, ebeveynlik stillerinin ön ergenlerin umut düzeyindeki yordayıcı rolünü göstermiştir. Alan yazında, mevcut araştırma bulgusunda olduğu gibi umut düzeyinde ebeveynlik stillerinin yordayıcı varlığını belirten çalışmalar görülmektedir (Griess, 2010; Heaven ve Ciarrochi, 2008). Ersek (1992) umudu başkalarından etkilenen çok boyutlu bir yaşam gücü olarak tanımlamıştır. Snyder (2000) kökleri bebeklik dönemine dayanan umut düzeyinin gelişmesine katkı sağlayan en önemli faktörün ev çevresi özellikle de çocuk aile iletişimi ve etkileşimi olduğunu ifade etmiştir. Literatür incelendiğinde araştırma bulgusunu destekleyici şekilde ebeveyn-çocuk etkileşimine vurgu yapan değişkenlerin umut düzeyinde yordayıcı rolü görülmektedir. Otis, Huebner ve Hills (2016) tarafından ön ergenlerde gerçekleştirilen çalışmada ebeveyne bağlanmanın umudun pozitif yönlü önemli bir yordayıcısı olduğu bulgusu elde edilmiştir. Blake ve Norton (2014) bağlanma stilleri ile umut arasındaki ilişkiyi araştırmak için bir meta-analiz çalışması gerçekleştirmiştir. Çalışmada, umudun güvenli bağlanma ile pozitif, kaygılı ve kaçınan bağlanma ile ise negatif yönlü ilişki içinde olduğu görülmüştür.

Araştırma bulguları olumsuz ebeveynlik stilleri olarak değerlendirilen düşmanlık, düşük kontrol ve fiziksel kontrol değişkenlerinin umudun negatif yönlü anlamlı yordayıcıları olduğunu göstermiştir. Düşmanlık ve fiziksel kontrol ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki negatif ilişki beklendiği bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Umudun gelecek yönelimli bilişsel-motivasyonel bir sistemdir (Snyder, 2000). Ebeveynlerinden tehdit, bağırma, öfke ve fiziksel disiplin gibi hem fiziksel hem de psikolojik sağlığı olumsuz

etkileyebilen zorlayıcı durumlarla karşı karşıya kalan bireylerin geleceğe yönelik olumlu bir bilişsel yapıya ve motivasyona sahip olması beklenemez. Türk toplumu bağlamında düşünüldüğünde, düşük kontrol ebeveynlik stiline umut düzeyinde negatif bir role sahip olması beklenebilir bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Batı toplumlarının aksine Asya ve Türk toplumlarında ebeveynlerin çocukları üzerinde aşırı kontrol olumlu bir tutum olarak değerlendirildiği göz önüne alındığında ebeveynlerin çocukları üzerindeki etki gücünün hissedilmemesi umut düzeyini olumsuz etkileyebilir. Aksine, Griess (2010) tarafından Amerikan kültüründe ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki ilişkiyi ele alan bir araştırma dikkate alındığında; en düşük umut düzeyi ortalamasının ebeveynlerini otoriter olarak algılayan bireylerde olduğu görülürken, ebeveynlerini izin verici/düşük kontrol ve destekleyici olarak algılayan bireylerin umut düzeylerinin aynı düzeyde olduğu dikkati çekmektedir.

Araştırma bulguları, olumlu olarak değerlendirilen ebeveynlik stillerinden sadece destekleyici yaklaşım ebeveynlik stiline umut düzeyinde pozitif yönde yordayıcı rolünde olduğunu göstermiştir. Destekleyici yaklaşım ebeveynlerin çocuklarının fikirlerine ve düşüncelerine açık olması, onlarla pozitif iletişim içinde olmasını içerir (Parent ve Forehand, 2017). Destekleyici ebeveynlik stiline özünde bireyin kararlarına saygı duymak, onu geleceğe dönük sağlıklı bir yaklaşım ile cesaretlendirmek olduğu dikkate alındığında araştırma bulgusunun beklendiği yönde olduğu söylenebilir. Mevcut araştırma bulgusunu destekler nitelikte bir bulgu Heaven ve Ciarrochi'nin (2008) ön ergenlerde gerçekleştirdikleri çalışmasında ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde, ailenin bireyler üzerindeki destekleyici etkisinin umut düzeyindeki olumlu yansımaları dikkati çekmektedir. Kemer ve Atik (2005) tarafından lise öğrencilerinde, Tarhan (2012) tarafından üniversite öğrencilerinde gerçekleştirilen Türk kültüründeki iki çalışma incelendiğinde; aileden algılanan sosyal desteğin umudun pozitif bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. Yarcheski ve Mahon (2014) tarafından gerçekleştirilen meta-analiz çalışmasında; ergenlerin umut düzeyindeki en güçlü yordayıcının sosyal destek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Umut yapısının önem arz ettiği dönemlerden biri ergenliktir. Ergenlik dönemi ile birlikte bireylerin gelecek planları ve temel yaşam kararları billurlaşmaya başlar (Elliot ve Feldman, 1990). Bu aşamada bireylerin çevrelerinden destekleyici yaklaşım görmeleri bilişsel ve motivasyonel olarak kararlarına ve amaçlarına daha sıkı bağlı olmalarına neden olacağı beklenir. Daha erken dönemlerde ailenin destekleyici yaklaşımı daha baskın iken ergenlik dönemi ile birlikte arkadaş faktörü de bu rolü üstlenebilmektedir. Mahon ve Yarcheski'nin (2017) çalışmasında ergenlerin umut düzeyinde hem aileden hem de arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin yordayıcı

rolü görülmüştür. Psikolojik olarak daha yüksek düzeyde dayanıklılığa sahip bireylerin daha fazla sosyal desteğe sahip kişiler olduğu görülmüştür (Masten, 2001).

Umut kavramının ilişkili olduğu psikolojik dayanıklılık, öznel iyi oluş, iyimserlik gibi pozitif psikolojik yapılar ile ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkiyi araştıran çalışma bulgularının mevcut araştırma sonucu ile dolaylı olarak benzerlik gösterdiği görülmektedir (Akkuş, 2015; Sarı-Cenk, 2008; Sarı ve Özkan, 2016). Sarı-Cenk (2008) tarafından ergenlerde ebeveyn tutumları ile iyimserlik arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, anne ve babalarının yaklaşımlarını daha olumlu, destekleyici, demokratik algılayan bireylerin iyimserlik düzeyleri otoriter ve ilgisiz olarak algılayanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin ebeveyn tutumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının araştırıldığı bir çalışmada (Akkuş, 2015); en yüksek psikolojik dayanıklılık düzeyine sahip grubun ebeveynlerinin tutumlarını demokratik olarak algılayan bireylerde olduğu görülmüştür. Sarı ve Özkan (2016) tarafından ergenlerde ebeveyn tutumları ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmada, ebeveynlerini demokratik ve hoşgörülü olarak algılayan bireylerin öznel iyi oluş düzeyleri ebeveynlerini ihmalkar ve otoriter olarak algılayan bireylerden daha yüksek bulunmuştur.

Sonuç olarak, ön ergenlerde ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki ilişkiyi araştıran mevcut çalışma; destekleyici yaklaşım ebeveynlik stiline pozitif yönde, düşmanlık, düşük kontrol ve fiziksel kontrol ebeveynlik stillerinin ise negatif yönde umudun anlamlı yordayıcıları olduğunu göstermiştir. Araştırma bulgusunun çalışmanın sınırlılıkları çerçevesinde yorumlanması önemlidir. Mevcut araştırmanın sınırlılıkları birkaç noktada ifade edilebilir. Öncelikle, çalışmanın veri seti Denizli ilinde bir ortaokula devam 340 öğrenci ve bu öğrencilerin ebeveynleri ile sınırlıdır. Bundan dolayı, ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki ilişkinin farklı örneklem grupları ile test edilmesi bulguların güvenilirliği açısından önemlidir. Çalışmada ebeveynlik stillerinin umut üzerindeki etkisi cinsiyet farkı gözetilmeden test edilmiştir. Bu durum çalışmanın bir sınırlılığı olarak ifade edilebilir. Çünkü, Türk kültüründe ebeveynlerin ve toplumun cinsiyet temelinde bireylere yönelik beklenti, tutum ve yaklaşımlarının farklılaştığı dikkate alındığında (Ayçiçeği-Dinn ve Sunar, 2017); ebeveynlik stillerinin cinsiyet bağlamında bireylerin umut düzeylerindeki yordayıcı rolünün araştırılması ebeveynlik stilleri ile umut arasındaki ilişkinin daha net ortaya konulması açısından önemli olacaktır. Araştırmada görülmüştür ki ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutum ve yaklaşımların değişmesi çocuklarının umut düzeyinde farklı etkiler yaratmaktadır. Bireylerin umut düzeylerinin geliştirilmesi noktasında ebeveynlerin çocuklarına yönelik olumlu tutum ve yaklaşımlar

İNİNDE bulunmasını sağlamak İÇİN ebeveynlerin farkındalıklarını arttıracak psiko-eğİtsel çalışmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akkuş, Z. (2015). *Ergenlerde psikolojik dayanıklılığın özgüven ve anne baba tutumları ile ilişkisi*. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Atık, G. ve Kemer, G. (2009). Çocuklarda umut ölçeğinin psikometrik özellikleri: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 8(2), 379-390.
- Ayçiçeği-Dinn, A. ve Sunar, D. (2017). Çocuk yetiştirme tutumları ve bağıntılarının kültür içi ve kültürlerarası karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(79), 95-110.
- Belsky, J. (1984). The determinants of parenting: A process model. *Child Development*, 55(1), 83-96.
- Blake, J. ve Norton, C. L. (2014). Examining the relationship between hope and attachment: A meta-analysis. *Psychology*, 5, 556-565. doi:10.4236/psych.2014.56065
- Chai, W. Y., Kwok, S. Y. C. L. ve Gu, M. M. (2018). Autonomy-granting parenting and child depression: The moderating roles of hope and life satisfaction. *Journal of Child and Family Studies*, 27(8), 2596-2607. Doi:10.1007/s10826-018-1102-8
- Cihangir-Çankaya, Z. ve Canbulat, N. (2017). Orta çocukluk döneminde umut ve ebeveynlere güvenli bağlanma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 1-20.
- Çap, D. (2017). *Psikolojik belirtilerin yordayıcısı olarak duygu dışavurumu ve ailesel kontrol*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çelikten, B. B. (2017). *Suçta sürüklenmiş çocukların olumlu sosyal ile saldırgan davranışlarının ailesel faktörler bağlamında incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.
- Darling, N. ve Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496.
- Elliott, G. R. ve Feldman, S. S. (1990). Capturing the adolescent experience. İçinde S. S. Feldman ve G. R. Elliott (Ed.), *At the threshold: The developing adolescent* (ss. 1-14). Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Eskin, M. (2011). *Sorun çözme terapisi* (2. Basım). Ankara: HYB Basım Yayın.
- Ersek, M. S. (1992). The process of maintaining hope in adults undergoing bone marrow transplantation for leukemia. *Oncology Nursing Forum*, 19, 883-889.
- Geiger, K. A. ve Kwon, P. (2010). Rumination and depressive symptoms: Evidence for the moderating role of hope. *Personality and Individual Differences*, 49(5), 391-395. doi:10.1016/j.paid.2010.04.004
- Griess, S. (2010). *Perceived parenting style and its relationship to hopefulness, happiness, and optimism in college student sample*. Doctoral dissertation, University of Northern Colorado, Greeley, USA. <http://digscholarship.unco.edu/dissertations> adresinden erişilmiştir.
- Heaven, P. ve Ciarrochi, J. (2008). Parental styles, gender and the development of hope and self-esteem. *European Journal of Personality*, 22, 707-724. doi:10.1002/per.699
- Jiang, Y. Q., Ren, Y. X., Liang, Q. J. ve You, J. N. (2018). The moderating role of trait hope in the association between adolescent depressive symptoms and nonsuicidal self-injury. *Personality and Individual Differences*, 135, 137-142. doi:10.1016/j.paid.2018.07.010

- Karababa, A. (Baskıda). Çok boyutlu ebeveynlik stillerini değerlendirme ölçeğinin (ÇESDÖ) (ebeveyn formu) Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Kemer, G. ve Atik, G. (2005). Kırsal ve il merkezinde yaşayan lise öğrencilerinin umut düzeylerinin aileden algılanan sosyal destek düzeyine göre karşılaştırılması. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21, 161-168.
- Kumar, A., Sharma, M. ve Hooda, D. (2012). Perceived parenting style as a predictor of hope among adolescents. *Journal of The Indian Academy of Applied Psychology*, 38(1), 174-178.
- Lie, X. W. ve Xie, J. (2017). Parenting styles of Chinese families and children's social-emotional and cognitive developmental outcomes. *European Early Childhood Education Research Journal*, 25(4), 637-650. doi:10.1080/1350293X.2017.1331077
- Mahon, N. E. ve Yarcheski, A. (2017). Parent and friend social support and adolescent hope. *Cinical Nursing Research*, 26(2), 224-240. doi:10.1177/1054773815619881
- Majumder, M. A. (2016). The impact of parenting style on children's educational outcomes in the United States. *Journal of Family and Economic Issues*, 37(1), 89-98. doi:10.1007/s10834-015-9444-5
- Maluccio, A. (2002). Resilience a many-splendored construct? *American Journal of Orthopsychiatry*, 72, 596-599.
- Marques, S. C. ve Lopez, S. J. (2014). The promotion of hope in children and youth. İçinde G. A. Fava ve C. Ruini (Ed.), *Increasing psychological well-being in clinical and educational settings* (ss. 187-197). New York, NY: Springer.
- Masten, A. S. (2001). Ordinary magic resilience processes in devolepment. *American Psychologist*, 56, 227-238.
- Otis, K. L., Huebner E. S. ve Hills, K. J. (2016). Origins of early adolescents' hope: Personality, parental attachment, and stressful life events. *Canadian Journal of School Psychology*, 31(2), 102-121. doi:10.1177/0829573515626715
- Parent, J. ve Forehand, R. (2017). The multidimensional assessment of parenting scale (MAPS): Development and psychometric properties. *Journal of Child and Family Studies*, 26(1), 2136-2151.
- Pekyürek, İ. (2014). *Bir okul örnekleminde anne baba tutumlarının ergenlerin kişilik yapısı ve cinsiyet rolü ile ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Pinquart, M. (2017). Associations of parenting dimensions and styles with externalizing problems of children and adolescents: An updated meta-analysis. *Developmental Psychology*, 53(5), 873-932. doi:10.1037/dev0000295
- Santrock, J. W. (2014). *Yaşam boyu gelişim* (G. Yüksel, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Santrock, J. W. (2012). *Ergenlik* (D. M. Siyez, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Sarı-Cenk, D. (2008). *Ergenlerde anne baba tutumları, cinsiyet ve akademik başarının iyimserlik ile ilişkisi*. Yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Sarı, T. ve Özkan, İ. (2016). Ergenlerin öznel iyi oluşları ve algıladıkları anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 29, 155-162. doi:10.5350/DAJPN2016290207

- Schaefer, E. S. (1959). A circumplex model for maternal behavior. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 59, 226-235. doi: 10.1037/h0041114
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows of the mind. *Psychological Inquiry*, 13, 249–275.
- Snyder, C. R., Hoza, B., Pelham, W. E., Rapoff, M., Ware, L., Danovsky, M. vd. (1997). The development and validation of the children's hope scale. *Journal of Pediatric Psychology*, 22, 399-421. doi: 10.1093/jpepsy/22.3.399
- Snyder, C. R., McDermott, D., Cook, W. ve Rapoff, M. (2002). *Hope for the journey: Helping children through the good times and bad* (Rev. ed.). Clinton Corners, NY: Percheron Press.
- Sümer, N., Gündoğdu-Aktürk, E. ve Helvacı, E. (2010). Anne-baba tutum ve davranışlarının psikolojik etkileri: Türkiye'de yapılan çalışmalara toplu bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 42-59.
- Tarhan, S. (2012). *Umudun öz yeterlik, algılanan sosyal destek ve kişilik özelliklerinden yordanması*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Tennen, H., Affleck, G. ve Tennen, R. (2002). Clipped feathers: The theory and measurement of hope. *Psychological Inquiry*, 13, 311-317.
- Valle, M. F., Huebner, E. S. ve Suldo, S. M. (2006). An analysis of hope as a psychological strength. *Journal of School Psychology*, 44, 393-406.
- Yarcheski, A. ve Mahon, N. E. (2014). Meta-analyses of predictors of hope in adolescents. *Western Journal of Nursing Research*. 38(3), 345-368. doi:10.1177/0193945914559545
- Yeşilyaprak, (1993). Kişilik gelişiminde ailesel faktörlerin etkisine ilişkin bir araştırma. *G. Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları*, 3(1), 1-16.

Extended Abstract

Introduction: The aim of the study was to examine the relationship between parenting styles and hope among early adolescents. While independent variable of the study is parent styles; dependent variable is hope.

Method: The sample of the study consists of 680 participants (340 early adolescents, 340 their parents). The 340 participants of the sample were the early adolescents (184 female-156 male) studying at the secondary school from the city of Denizli/Turkey, aged from 10 to 14 years old, who accepted to participate in the research voluntarily, during 2017-2018 education year. In the study group, there were 89 5th grade (26.2%), 91 6th grade (26.8%), 96 7th grade (28.2%) and 64 8th grade students (18.8%). The 340 participants of the sample were parents (240 mother, 100 father) who accepted to participate in the research voluntarily, aged from 30 to 55 years old. In line with purpose of the research, the study was conducted by relational screening model. In the study, some scales were used as data collection tools as follows: The Children's Hope Scale developed by Snyder et al., (1997) and adapted to Turkish by Atik and Kemer (2009) and The Multidimensional Assessment of Parenting Scale developed by Parent and Forehand (2017) and adapted to Turkish by Karababa (2018). In the current study, internal consistency coefficients (Cronbach Alpha) were calculated to be .82 for hope, .86 for hostility subscale, .84 for lax control subscale, .85 for proactive parenting subscale, .85 for physical control subscale, .83 for positive reinforcement subscale, .78 for warmth subscale, and .81 for supportiveness subscale. Data was analyzed by AMOS and SPSS. In the study, the correlation findings between the parenting styles and hope were tested by analysis of Pearson correlation; then, the model related to the predictor role of parenting styles in hope was tested by multiple regression analysis.

Results: In the study, it was seen that the whole variables had a normal distribution. When the results of correlation were considered, it was seen that hope was negatively associated with parenting styles of hostility ($r = -.31, p < .01$), lax control ($r = -.21, p < .01$), and physical control ($r = -.32, p < .01$); it was positively associated with parenting styles of proactive parenting ($r = .17, p < .01$), positive reinforcement ($r = .21, p < .01$), warmth ($r = .27, p < .01$), and supportiveness ($r = .33, p < .01$). Given the values of tolerance, VIF and Durbin-Watson in the current study, it was seen that the hypotheses regarding regression equation were met. When the result of the regression analysis was examined, it was seen that parenting styles account for approximately %19 of total variance of hope ($R = .44, R^2 = .194, F_{(7,332)} = 11.401, p < .01$).

Discussion&Conclusion: The aim of the study was to examine the relationship between parenting styles and hope among early adolescents. The findings of the study showed that parenting styles of hostility, lax control and physical control are negatively; parenting style of supportiveness is positively significant predictor of hope. We see that conceptual literature supports the current finding. Snyder (2000) argued on the basic antecedents of hope beginning

in infancy. Snyder (2000) stated that a child's environment, which involves especially parental attachment related to relationships with persons around him/her, affects the development of hope. Snyder (2000) also stated that the most effective variable contributing hope development is home environment. In the study conducted by Otis, Huebner, & Hills (2016), it was seen that parental attachment was positively significant predictor of hope.

The current study has some limitations. Firstly, the current study is limited to 340 early adolescents and 340 their parents living in Denizli/Turkey. Also, a quantitative method was followed to achieve the purposes of the research. Testing the relationships between the variables in the research with different sample groups and different research methods is important in terms of findings' reliability. Finally, the relationship between parenting styles and hope was tested out of differentiation of gender (male/female). When it is considered that the approaches of parents in the Turkish culture differentiate according to gender, the relationship between parenting styles and hope can be examined according to gender.